

Aan: Inspectie Veiligheid en Justitie, Noord-toren, verdieping 35
Ter attentie van het hoofd Inspectie, de heer mr. J. G. Bos
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Datum : 29 december 2015
Betreft : Uw brief van 14 december 2015 met het kenmerk 714378

Geachte heer Bos,

Hartelijk dank voor uw brief van 14 december jl. betreffende 'Maatwerk in Brandweezorg'. Ter beantwoording van onze vragen verwijst u naar het gestelde in uw brief aan het bestuur van de veiligheidsregio Zeeland (VRZ) en de bijlage daarbij. Met grote verbazing en onbegrip hebben wij kennis genomen van uw samenvattende conclusie dat 'Maatwerk in Brandweezorg' (verder MiB) een belangrijke verbetering van de repressieve brandweezorg in Zeeland kan bewerkstelligen en dat deze plannen voor het grootste deel voldoen aan de wet en regelgeving.

Deze conclusie is gebaseerd op de door uw Inspectie uitgevoerde 'Quickscan naar de Brandweezorg in Zeeland'. Eerder (2012) had de minister van VenJ de VRZ al 'met klem' opgeroepen om de opkomsttijden te verbeteren en het dekkingsplan op orde te brengen. Behalve dat de logica ons volledig ontgaat om het plan tot het sluiten/samenvoegen van 11 kazernes, het reduceren van de slagkracht (personeel & materieel) op 24 posten en het generiek oprekken van de normtijden te kwalificeren als 'verbetering', ontbreekt een deugdelijke onderbouwing van uw opmerkelijke conclusie en kwalificatie geheel en al. Wij gaan daar in deze brief graag - per specifiek onderwerp - wat dieper op in en vragen u vriendelijk om een reactie.

a. Afwijking van de wettelijke opkomsttijden.

Het dekkingsplan dient te voldoen aan de wettelijke vereisten. Het is niet toegestaan de normtijden generiek naar boven bij te stellen. Desondanks heeft het Algemeen Bestuur van de VRZ - in strijd met de uitgangspunten in de wet en het legaliteitsbeginsel - simpelweg een generieke verhoging van de wettelijke normtijden (+ 25% en meer) toegepast en vastgesteld. Dit vinden wij niet terug in uw analyse en conclusie. Dat geldt eveneens voor een adequate motivering van de afwijkingen zoals beschreven in de Handreiking¹.

Voor alle 'markante objecten' waarvan de normtijd wordt overschreden, moet immers de afwijking per object gemotiveerd worden. Per gemeente(deel) moeten daarenboven per objectsoort (gebruiksfunctie) de afwijkingen en motivatie worden gemeld. Dat geldt in het bijzonder voor gebouwen met een verhoogd risico op slachtoffers en gebouwen met een woonfunctie voor verminderd zelfredzamen.

Op basis van deze gegevens moet de gemeenteraad kunnen beoordelen of een overschrijding van de normtijd, en daarmee de opkomsttijd van de brandweer, aanvaardbaar is of niet. Bovendien meent u, geheel ten onrechte, dat alle BRZO bedrijven in Zeeland een bedrijfsbrandweer hebben. Uw conclusie dat het Algemeen Bestuur handelt overeenkomstig de Handreiking van de minister (versie van 28 nov. 2012) is aantoonbaar onjuist.

b. Vaststellen van opkomsttijden die de harde bovengrens van 18 minuten overstijgen.

Uw Inspectie laat in een deal met de VRZ stilzwijgend de harde eis uit de wet los en lijkt tevreden te zijn als de veiligheidsregio "zijn best" doet om de bovengrens van 18 minuten te halen en in voorkomend geval maatregelen te treffen. Welke maatregelen dat zijn en wanneer deze worden genomen is u niet bekend. Als het kalf verdrongen is? Met het loslaten van de eis lijkt aan de veiligheidsregio's een vrijbrief te worden verstrekt dit deel van de wetgeving niet meer toe te passen en zo de civiele aansprakelijkheid bij de rijksoverheid te leggen².

Vakvereniging Brandweer Vrijwilligers (VBV)

Bezoek : Larikslaan 1
3833 AM Leusden
Post : Postbus 290
3830 AG Leusden

Telefoon : 033 - 49 62 768
Fax : 033 - 49 62 777
Home : www.brandweervrijwilligers.nl
E-mail : info@brandweervrijwilligers.nl

Fiscaal : 81.86.45.167
KvK-nummer : 08168567
Bankrekening : 61.37.43.415
CMHF - Verenigingsnummer 90

c. Afwijking van de personele bezetting van basisbrandweereenheden.

Het is merkwaardig dat een orgaan dat zich o.a. bezighoudt met het toezicht op de naleving van regels op het gebied van veiligheid niet beschikt over de specialistische kennis om de kwaliteit van een RI&E te kunnen beoordelen. In het onderhavige geval kan eenvoudig worden vastgesteld dat de RI&E niet voldoet aan de wettelijke eisen en is de Ondernemingsraad (OR) niet conform de WOR betrokken. De wet verplicht immers dat de RI&E door een gecertificeerde arbodienst of kerndeskundige getoetst wordt en de OR instemmingrecht (art. 27 WOR) heeft op het gebied van arbeidsomstandigheden. Dat is toch wat anders dan een 'collegiale toets door twee beleidsmedewerkers' en adviesrecht. Bovendien toetst de I-SZW geen RI&E's en zien wij geen bijdrage van de werkvloer (met name de vrijwilligers) bij de totstandkoming van deze RI&E.

Evenmin kan worden beweerd dat met de maatregelen van de VRZ de risico's van de inzet van de 'Zeeuwse TS' vergelijkbaar zijn met die van een 'normale' TS6. Een adequate onderbouwing daarvoor ontbreekt. Hoe groot de risico's daadwerkelijk zijn heeft de praktijk ruimschoots bewezen. Zie ook de evaluatie van een woningbrand in Almere³ waarbij 4 brandweerlieden gewond raakten. Een soortgelijk incident onder 'Zeeuwse normen' met de inzet van een 'Zeeuwse TS' staat garant voor een drama omdat back-up / bijstand langer (15 minuten) op zich moet laten wachten. Deze ontwikkeling noemen wij niet innovatief maar gevaarlijk.

Op basis van welke feiten u meent dat de 'Zeeuwse TS' een grotere slagkracht bezit dan de 'standaard' TS4 waarvan UoM uitgaat, is ons een volstrekt raadsel. Sinds de overdracht op 2 juli 2013 is vanwege de omvang van de problemen⁴ met de 2 'Zeeuwse TS'sen' geen enkel evaluatierapport opgeleverd. Verder is het uitgangspunt van de VRZ dat een 'Zeeuwse TS' gemiddeld 30 sec. sneller kan uitrukken in de praktijk gelogenstraft. Immers, niet het aantal brandweerlieden is bepalend voor de uitruktijd maar de opkomst van de chauffeur en de bevelvoerder en dat maakt nauwelijks tot geen verschil met een TS6.

Ook constateren wij dat de voertuigspecificaties van een 'Zeeuwse TS' aantoonbaar nadelig afwijken van de brancherichtlijn voor tankautospuiten en dus ook van artikel 3.1.2, lid 3 van het Bvr. Voorts blijken de resultaten uit recente onderzoeken⁵ naar de effectiviteit van verschillende blusmiddelen (water en schuim), niet bepaald in het voordeel van het blussysteem van de 'Zeeuwse TS'. Hoewel al deze constatering duidelijk het tegenovergestelde aantonen, geeft u de 'Zeeuwse TS' als 'innovatief concept' het voordeel van de twijfel. Dat vinden wij zorgwekkend. Vooral met het oog op uw formele rol en uw conclusies uit eerder onderzoek naar variabele voertuigbezettingen en het veiligheidsbewustzijn bij brandweerpersoneel.

Derhalve delen wij uw conclusies betreffende de veiligheid van het brandweerpersoneel bij afwijkingen van de voertuigbezetting en een gelijkwaardig niveau van veiligheid voor de burgers bij de inzet van een 'Zeeuwse TS', absoluut niet. Uw conclusie helpt ons niet onnodige risico's te voorkomen of te beperken.

d. Samenvoegen of opheffing van brandweerposten zonder dat daaraan een vastgesteld dekkingsplan ten grondslag ligt.

Op 12 december 2012 heeft de minister in een Algemeen Overleg in de Tweede Kamer aangegeven dat de dekkingsplannen begin 2013 op orde zouden zijn. In juli 2013 lezen we in uw onderzoeksrapport⁶ dat het dekkingsplan van de VRZ nog steeds niet voldoet aan de wettelijke vereisten. Het woord 'kan' in uw samenvattende conclusie houdt in dat u nog steeds een voorbehoud moet maken omdat er op enkele punten nog sprake is van 'onzekerheden'. De keuze tussen feiten of fictie blijkt een lastige in de VRZ.

De cryptische omschrijving in uw analyse verhult het feit dat een adequate motivering van de overschrijdingen van de opkomsttijden nog steeds ontbreekt en de minister in zijn brief van 25 november jl. (29517, nr. 105) heeft aangegeven dat de regio's zich aan de huidige regelgeving ten aanzien van de opkomsttijden moeten houden. Wij trekken de conclusie dat het dekkingsplan nog steeds niet voldoet aan de wettelijke eisen. Het sluiten van posten gaat in de VRZ echter voortvarend verder; weg is weg.

Democratische legitimiteit.

In onze brief van 21 juli 2015 hebben wij ook vraagtekens geplaatst bij de democratische legitimiteit en het feit dat in raadsvergaderingen raadsleden en burgers door functionarissen van de veiligheidsregio (aantoonbaar) onjuist en onvolledig zijn geïnformeerd over de brandweerkundige aspecten in de voorstellen. Wij vinden het meer dan spijtig dat u - ondanks uw wettelijke taak - ervoor heeft gekozen om deze bedenkelijke gedragingen buiten beschouwing te laten. Immers, voor het invullen van hun lokale verantwoordelijkheid en om goed te kunnen sturen dient het college en de gemeenteraad te kunnen beschikken over relevante, maar vooral betrouwbare informatie.

Betrokkenheid personeel

De Ondernemingsraad (OR) van de VRZ geeft in zijn advies⁷ aan dat van een tijdige en wezenlijke betrokkenheid op het voorgenomen besluit geen sprake is geweest, hetgeen de OR betreurt. Onze leden hebben nauwelijks nog vertrouwen in het management van de VRZ. Het persbericht van de VRZ met een wel erg 'gekleurde' vertaling van uw opmerkelijke conclusie, is ook de Brandweer Vrijwilligers niet ontgaan.

Sluitende registratie van de gerealiseerde opkomsttijden.

Artikel 3.2.3 van het Bvr stelt dat het bestuur van de veiligheidsregio zorg draagt voor een sluitende registratie van de gerealiseerde opkomsttijden. Dit lijkt niet door u te zijn getoetst. Tenzij de VRZ niet beschikt over deze registratie, is het op basis van dit artikel immers vrij eenvoudig voor u om de gerealiseerde opkomsttijden van 2013 en 2014 te vergelijken met die uit 2012 en daarmee objectief vast te stellen of er al dan niet sprake is van een verbetering.

Samenvattend

Uw conclusies uit 2012 en 2013 én de oproep van de minister uit 2012 aangaande de opkomsttijden en de kwaliteit van het dekkingsplan in Zeeland, zijn aan duidelijkheid nauwelijks te overtreffen. Blijkbaar heeft dat 3 jaar na dato niet geleid tot meetbare verbeteringen, anders dan op papier. Dat valt lastig uit te leggen.

Evenmin kunt u aannemelijk maken of met droge ogen beweren dat er sprake kan zijn van een 'belangrijke verbetering' terwijl in het besluit van het Algemeen Bestuur van de VRZ staat: "*Voor een aantal wijken/gebieden kan het langer duren voordat de brandweer aanwezig is*" en dit besluit voorziet in het generiek oprekken van de normtijden, het behalen van 'harde besparingen' middels het sluiten, cq. samenvoegen van 11 kazernes en het reduceren van de slagkracht (personeel & materieel) op 24 posten.

Hoewel wij uw eis om een brandweerkundige onderbouwing van de plannen in 'Maatwerk in Brandweezorg' toejuichen, missen wij in uw samenvattende conclusie een vakinhoudelijke onderbouwing. Hierdoor is deze conclusie volstrekt ongeloofwaardig. Het voordeel van de twijfel geven daar waar het over de veiligheid van brandweerpersoneel en burgers gaat vinden wij ronduit gevaarlijk. Wij roepen u op om – in lijn met uw eigen kernwaarden – deze conclusie te herzien.

Wij zijn graag bereid om deze brief van een mondelinge toelichting te voorzien en zien uw reactie met belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groet,
Vakvereniging Brandweer Vrijwilligers.

Marcel Dokter
Voorzitter

In afschrift aan:

- de colleges van B&W en gemeenteraden in Zeeland
- het Algemeen Bestuur van de veiligheidsregio Zeeland
- het ministerie van Veiligheid en Justitie
- de vaste Kamercommissie voor Veiligheid en Justitie

¹ 'Handreiking opkomsttijden registratie van afwijkingen en motivering in dekkingsplannen' van de minister van VenJ, 28 nov. 2012

² "In het uiterste geval impliceert dit dat veiligheidsregio's aangeven geen verantwoordelijkheid te willen dragen voor eventuele tekortkomingen.

In civielrechtelijk zin betekent dat, dat men in geval van schade de aansprakelijkheid doorschuift naar de centrale overheid." Zinsnede uit de conclusie van prof. mr. Antoine (Ton) Hol in zijn 'Advies over juridische consequenties verlenging/overschrijding vastgelegde normtijden voor opkomst van de brandweer' 14 februari 2011.

³ Evaluatie (mono) brandweer. Woningbrand Paulus Potterstraat 37, 7 januari 2015 Almere.

⁴ <http://www.pzc.nl/regio/zeeuws-nieuws/nieuw-blussysteem-op-brandweerauto-baarland-en-cadzand-onbetrouwbaar-1.4860955>

⁵ <https://www.ifv.nl/adviesennovatie/Documents/20150907-BA-Schuim-en-water-opnieuw-belicht.pdf>

⁶ Rapport "Dekkingsplannen 2013" Onderzoek naar de stand van zaken van de dekkingsplannen brandweer in de veiligheidsregio's

⁷ <http://www.maatwerkbrandweer.nl/download/id:149.htm>